

Szegednek kell a délszláv-magyar barátság megteremtését elősegíteni!

(Szeged, október 11.) A tartós béke és a népek közötti szilárd együttműködés előfeltétele: minden nép egyenjóság. Ez pedig csak az örök demokratikus elv, minden nép önrendelkezési jogának következetes megvalósításával érhető el.

Milliók küzdöttek és haltak meg az első világháborúban az önrendelkezési jog elvéért, amelynek — következetesen alkalmazva — meg kellett volna hoznia a szabadságot a világ valamennyi népének. Ha visszanezünk a két nagy háború közötti szünetre, az 1918–1939 közötti időre, akkor meg kell állapítanunk, hogy a népi önrendelkezési jog elvének, az első világháború után nem volt nagyobb gyakorlati értéke, mint a hamisan értelmezett demokrácia kétszínű frázisainak általában.

Amennyiben az első világháború után a „népi önrendelkezési” elv nevében új államok születtek, azok azért keletkeztek, hogy fegyverrel szolgáljanak a világ háború utáni berendezkedésben az antidemokratikus elvek megvalósításánál, de mindenekelőtt bizonyos nagyhatalmak szovjetellenes politikájában. Így lelepleződött, hogy az első világháború után a népi önrendelkezési jog a háborús feleknek csak propagandisztikus jelszó volt. Ezért az első világháború utáni béke nem lehetett más, mint béke két háború között, amely 1939-ben valóban ki is tört. Az első világháború után azonban akadt egyetlen ország, amely következetesen alkalmazta a minden népet megillető önrendelkezési jog elvét és ez a Szovjetunió volt. Az elvet annyira tökéletesen vitték át a gyakorlatba, hogy klasszikus példája lett a nemzetiségi kérdés demokratikus megoldásának. A Szovjetunió legelszántabb ellensége sem tudta ezt a szembeálló tény bizonyítékokkal megdönteni.

A második világháború után akadt szomszédunkban egy másik ország, ahol tanultak a Szovjetuniótól és a nemzetiségi kérdést tökéletesen megoldották.

A Jugoszláviai Népfelszabadító Antifasiszta Tanácsnak második történelmi jelentőségű ülésén hozott legfontosabb határozatainak egyike az új délszláv föderális berendezkedésről szól. Ez a határozat nagyban hozzájárult a délszláv népek egységének és testvériségének megszilárdításához, mert alapja: „a minden népet megillető önrendelkezés, beleértve az elszakadás jogát is, vagy a más népekkel való egyesülést”.

A délszláv népek nagy felszabadító harcában felszínre kerültek olyan társadalmi és politikai erők, amelyek évtizedeken keresztül harcoltak Jugoszlávia nemzetiségi kérdésének következetes demokratikus megoldásáért. A Jugoszláviában élő magyarok az önrendelkezési elv alkalmazása következtében olyan kiváltságok és szabadságjogok birtokába jutottak, hogy még a legmerészebb sovinszta álmódó sem tudott volna többet követelni.

Ennek ellenére akadnak úgy Szegeden, mint környékén olyanok, akik a legaljasabb rágalomkötő zudítják szomszédunkra. Az inflációs időkben sokan voltak, akik nehéz helyzetükben átszerűtnek volna menni rokonaihoz, hogy élelmiszert hozzanak családtagjaik számára. Annak ellenére, hogy a határ szigorúan le volt zárva, a partizánok elnéző magatartást tanúsítottak és átengedték a jelentkezőket okmányok és formák nélkül. Hamarosan elterjedt azonban a híre, hogy Jugoszlávia tejjel-mézrel folyó Kánaán és megindult a csempészek és feketézók végelethatalmának sora. Megkísérelték a lelkiismeretlen siberak Jugoszláviát is ki-fosztani. Természetesen a határon a helyzet hamarosan megváltozott és az addig udvarias és nagylelkű partizánok nem engedtek többé át senkit. Ennek ellenére akadtak, akik szöktek. Egész bandák alakultak és mikor a felszabadító háborúból egészségesen és élve visszakerülő partizánok feltartóztatták a csempészeket, késsel, törrel, fegyverrel gyilkolták meg a kufárok a délszláv hősöket. Így romlott meg a két ország közötti jó viszony a nemzet ellenségeinek hibájából és demokráciánk

akkori gyengeségéből, hogy nem tudta kiküszöbölni új életformánkból a harácsoló, feketéző kufárokat.

A stabilizációval a helyzet gyökeresen megváltozott. Szegednek délfelé egészen különleges küldetése van. A két ország közötti barátság és egymás megismerésének szolgálata. A szegedi egyetemen feltétlenül szükséges délszláv nyelv és irodalmi, valamint egy balkántörténelmi tanszék szervezése Szegeden megalakult ugyan a Magyar-Jugoszláv Társaság, de alakuló ülése óta semmiféle tevékenységet nem fejt ki, bizonyára azért, mert vezetősége nem veszi komolyan a két ország közötti barátságot. Általános iskoláinkba nagy jelentősége volna, ha bevezetnénk a délszláv nyelveket. Budapest, Pécs és az ország távolabb fekvő városaiban megalakult és igen élénk tevékenységet fejt ki a Balkán Bizottság, nálunk ennek az intézménynek híre sincs. Szeged környékén szép számmal élnek — egészen Batonyáig — délszláv nemzetiségek. Régóta vajdó problémája

Észak-Portugáliában zendülés tört ki Salazar diktatúrája ellen

Portugáliával megszakadt a távbeszélő összeköttetés — A portugál kormány szerint a nyugalom már helyreállt

(Páris, október 11.) Madridból és Lisszabonból csütörtökön a késő éjjeli órákban olyan hírek érkeztek Párisba, amelyek arra vallanak, hogy Portugália északi részében nagy zavargások történtek ki. Az első hír, amelyet az AFP párisi szerkesztősége kapott Madridból, közli, hogy a spanyol fővárosban ellenőrizhetetlen hírszéltek keletkeztek. Portugália helyzetéről. Portugáliával megszakadt a távbeszélő összeköttetés. Azt mondják, hogy Portóban zavargások történtek ki. Egy késő éjszakai madridi jelentés szerint a Portugáliával való távbeszélő összeköttetésnek megszakítása onnan eredt, hogy mintegy 60 volt tiszt felkelést szervezett.

A portugál kormány az éjszakai órákban hivatalos jelentést adott ki s ebben azt állítja, hogy a rend már helyreállt. Lisszabonból éjjelkor a következő jelentés érkezett: Északportugáliával az összeköttetés teljesen megszakadt. Lisszabonban a helyzet nyugodt. Egy későbbi lisszaboni jelentés szerint Lisszabonban megerősítik, hogy Portugália északi részében, nevezetesen Portóban forradalmi mozgalom tört ki. Ugy látszik — teszi hozzá a jelentés —, hogy a mozgalmat már elfojtották. Az ország északi részéből csak szörvénys és zavaros hírek érkeznek Lisszabonba. Mindamellet úgy látszik, hogy a forradalmi mozgalom véget ért. Tudvalevő, hogy Porto és Braga már sokszor volt hasonló mozgalom kiindulópontja.

Kereskedők! Az amerikai árukölcsön keretében beérkezett

HERSHEYS

TROPIKÁL

CSOKOLÁDÉ

árutitását kg.-ként 90.— forintos árban megkezdjük.

MAGYAR KÜLFORGALMI R.T.

Budapest, V., Harmincad-u. 6. — Telefon 189-563

nemzetiségeinknek a középiskola és a tanítóképző. Szeged hivatása volna ezeket az intézményeket a város falai közé hozni. Megvagyunk győződve arról, ha a felsorolt intézményeket sikerül életrehozni és aktivizálni, úgy a

két ország közötti baráti kapcsolatok megteremtője Szeged városa lesz. Szép küldetés és feladat az ország második legnagyobb városa számára.

(d. gy.)

Tizenhat évi kényszermunkára ítélték a zágrábi érseket

A tárgyaláson megállapította a bíróság, hogy az érseki palotában isziszta terrorszervezet volt

(Zágráb, október 11.) Mint már jelentettük, Sztjepinac Alojzije zágrábi érseket népbíróság elé állították.

A népbírósági tárgyalás során kiderült, hogy Sztjepinac Alojzije visszaélt magas papi funkciójával és a mult nyarón Dahmáciában a keresztjelével visszaélt »krizsari« néven ismert fasizta megmozdulást nem csak anyagiilag, de erkölcsileg is támogatta. Magas papi funkcióját még arra is felhasználta, hogy körözött fasizta-kat rejtegetett palotájában, ahol valószínűleg terrorszervezeti központot teremtettek.

A zágrábi népbíróság a megtévedt népellenes főpapot 16 évi szabadságvesztéssel egybekötött kényszermunkára, míg Sálcs Iván érseki titkár 12 évi szabadságvesztéssel járó kényszermunkára ítélte.

MEGNYILT A TOMBÁCS-ÉTTEREM DARLING

SZOBÁJA BAJCSY-ZSILINSZKY-UTCA (ZSÓTÉR-HÁZ) Hidegvacsora. Szombaton és vasárnap 10 órai tő. Zongoránál Schiller Solti Tamás. Ital

Halálraítéltek egy szadista volt gimnáziumi tanárt

(Budapest, október 11.) A népbíróság Kiss Endre elnöklésével tárgyalta Ördög László volt gimnáziumi tanár háborús bűnügyét. Ördög 1944 novemberében az Albrecht-laktanya parancsnokhelyettese volt és 10 tagú munkaszolgálatos csoportot rendelt be a laktanyába, akik közül egy megszökött. Ezért Ördög agyba-főbe verte őket. A munkaszolgálatosokat ezután deportálták és nyomuk veszett. A népbíróság

a vádlottat bűnösnek mondta ki háborús bűncselekményért és kötél általi halálra ítélte és elrendelte azonnali le-tartóztatását. Az ítélt a NOT-hoz fel-bebuzott.

Olcsó műtrágyaakció

(Budapest, október 11.) A kormány-tenyézők kezdeményezésére újba megindult az olcsó műtrágyaakció, amelynek keretében a termelők 72 kg szokványminőségű buzáért 100 kg szuperfoszfátot kapnak a mezőgazdasági szövetkezeti központ bizományosai. Miután a békében szuperfoszfát szükségletnek csak egy töredéke áll rendelkezésre, a termelőknek saját érdekében sűrűn jelentkeznie kell, ne-hogy a kedvezményes műtrágyaakció-ból kimaradjon. A készletet október 15-ig kiosztják.

Országos gyűjtés a népi kollégiumok részére

(Szeged, október 11.) Három hónappal ezelőtt indult meg Tildy Zoltán köztársasági elnök fővédnökségével a Népi Kollégiumok Építő Mozgalom, hogy a szegényparasztok és munkásság továbbtanulási fiainak megfelelő otthonokat biztosítson. Eddig 40 budapesti és vidéki népi kollégium kezdte meg a működését az országban, köztük a szegedi Mórész Zsigmond Népi Kollégium is. Ezek a kollégiumok közel 2500 fiatal számára biztosítanak tanulási lehetőséget, de a bentlakó diákok legnagyobb részére nincs megfelelőképpen biztosítva az ellátás, ruha kérdése és igen hiányos a felszerelés, berendezés is. Ezért október 10-től kezdve 20-ig országos gyűjtést indítanak meg a népi kollégiumok céljaira. A Népi Kollégiumok Országos Szövetsége felkéri valamennyi pártot és társadalmi egyesületet, de a jobbmodu magánosokat is, hogy az egyetemes nemzeti ügyre való tekintettel kapcsolódják be a gyűjtés-be és járuljon hozzá a nyomorgó, nehéz viszonyok között élő, de tanulni-vágó munkás és parasztfiatalok megsegítéséhez. Október 13-át a népi kollégiumok napjává teszik szerte az országban és ezen a napon ünnepeket rendeznek erre a célra. A Népi Kollégiumok Országos Szövetsége a lapokon keresztül is felkér mindenkit, hogy a nagy nehézségek ellenére is támogassa ezt a nagyjelentőségű mozgalmat pénzzel, ruhával, élelemmel vagy felszerelési tárggyal. A pénzbeli adományokat 565-ös csekkzámlán a Népi Kollégiumok Országos Szövetségének lehet eljuttatni. Szegeden mindentéle adományt köszönettel fogad erre a célra a Mórész Zsigmond Népi Kollégium. Adományok ide küldendők (Kálvária-utca 10). Székely Lajos igazgató címére.

Olvasd és terjeszd a Délmagyarországot

ELIT

cipőüzlet

SZÉCHENYI TÉR 16.

MEGNYILT

BÉKEBELI MINŐSÉGEK NAGY VÁLASZTÉKBAN